

Семененко С.

*студентка IV курсу юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
міжнародного права та європейської інтеграції
Саванець Л.М.*

ВПЛИВ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ НА ДІЮ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ

Вивчення питання впливу збройних конфліктів на дію міжнародних договорів є одним з найбільш актуальних питань сьогодення. Адже попри заборону міжнародним правом агресії за останні десятиліття по всьому світу виникають конфлікти міжнародного характеру, які вимагають величезного напруження відносин як воюючих сторін, так і зачіпають права та інтереси інших держав (які не є учасниками конфлікту).

На даний час проблема впливу збройних конфліктів на дію міжнародних договорів є об'єктом багатьох спеціальних досліджень. У своїх працях дану проблематику детально досліджували такі вчені, як Я.Броунлі, В.Денніс, М.Ляхс, Я.Жукорська, М.Іванов, О.Талалаєв, О.Тиунов та інші.

У сучасному міжнародному праві міжнародні договори посідають одне з центральних місць серед джерел регулювання міжнародних відносин. Та у випадку виникнення конфліктів між державами виникає питання подальшої долі договорів, укладених між такими державами. Незважаючи на те, що галузь сучасного міжнародного права, що регулює відносини держав у період збройних конфліктів, у своєму теперішньому стані виникла нещодавно, вона має довгу історію. Її історичні корені лежать дуже глибоко, адже закони і звичаї війни такі ж давні, як і сама війна, а війна така ж давня, як життя на землі [1, с. 569].

У минулому в науці міжнародного права говорилося про вплив війни на договори. Але в наш час більшість збройних конфліктів не супроводжуються оголошенням війни, але так само вносять суттєві зміни у правовідносини учасників. Під збройним конфліктом у даному випадку розуміється офіційний стан війни або ж міждержавний конфлікт, що включає військові дії такого характеру, які здатні зачепити здійснення договорів між учасниками або між учасниками та третіми державами [2].

У міжнародному праві є велика кількість норм, що регламентують суспільні відносини в період збройних конфліктів. Обсяг і якість регулювання цих відносин дозволяють свідчити про існування самостійної галузі міжнародного права, що визначає допустимість засобів і методів ведення війни, забезпечує захист жертв збройних конфліктів, установлює взаємовідносини між воюючими і державами, що не воюють, і т. д.

У минулому вважалося, що війна припиняє дію всіх договорів, за винятком тих, що спеціально укладені на випадок війни (договори з міжнародного гуманітарного права, союзні договори і т.д.). Але з часом виникла потреба збереження багатьох договірних відносин або, хоча б, їх перегляду. Сьогодні збройний конфлікт сам по собі не означає припинення всіх двосторонніх договорів. Рішення залежить від учасників конфлікту. Війна розриває договори

політичного характеру, несумісні з конфліктом. Неполітичні договори в своїй масі призупиняють дію. Після звершення конфлікту призупинені договори (якщо сторони не домовились про інше) відновлюють свою дію [3].

Право припинити або призупинити дію міжнародного договору з державою-агресором належить державі, по відношенню до якої вчиняється агресія. Їй же належить право відновити дію договору. Відповідальність щодо припинення чи призупинення договору внаслідок збройного конфлікту несе держава-агресор.

Також відповідно до Статуту ООН держава-агресор не може припинити чи призупинити договір з початком збройного конфлікту, що є наслідком агресії, якщо це буде їй на користь [4].

Загальноновизнано, що з початком воєнних дій між воюючими державами припиняються двосторонні мирні договори і договори про ненапад, угоди про дружбу, співробітництво і взаємодопомогу, про торгівлю і т.д. Припиняється також дія більшості положень конвенцій про дипломатичних і консульських зносини (норми про привілеї й імунітети представництв та їх співробітників залишаються в силі), транспортне сполучення і зв'язку, правової допомоги та ін.

В той же час вступають в дію і застосовуються до закінчення стану війни угоди про захист індивіда в період збройних конфліктів, про заборону певних засобів і методів ведення війни, про заходи колективної безпеки і т.п [5].

Під час війни, окрім припинення або ж розірвання вже існуючих договорів, можуть виникати відносини щодо укладення нових. Яскравим прикладом є, скажімо, договір про перемир'я.

Що стосується договорів між воюючими сторонами та третіми державами, то початок збройного конфлікту сам по собі не припиняє і не призупиняє дію таких договорів.

І хоча загальна теорія міжнародного права не виділяє різниці між впливом на договори агресії та інших збройних конфліктів, деякі науковці наголошують, що все вищесказане стосується лише агресії. У випадку конфлікту так званого «обмеженого характеру» навіть двосторонні договори припиняють свою дію [6, с. 358].

Таким чином, враховуючи все вищенаведене, можна дійти висновку, що на сьогодні регулювання дії договорів у разі збройного конфлікту націлене на максимально можливе збереження правових відносин, особливо тих, що стосуються захисту особистості.

Список використаних джерел

1. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право / М.О.Баймуратов. – Х.: Одиссей, 2008. – 704 с.
2. Жукорська Я.М. Вплив збройних конфліктів на дію міжнародних договорів / Я.М. Жукорська // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. – 2014. – Вип. 9-1. – С.238-240. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_9-1_69
3. Лукашук І.І. Міжнародне право: особлива частина: підручник для студентів юридичних факультетів і вузів. – Вид. 3-е, перераб. і доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rua.pp.ua/vliyanie-voorujennyih-konfliktov.html>
4. Устав Организации Объединённых Наций и Устав Международного Суда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010

5. Бирюков П.Н. Международное право: учебник для вузов – 6-е изд., перераб. И доп. – М: Юрайт, 2013 – 821с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://stud.com.ua/15944/pravo/pripinennya_prizupinennya_dogovoriv

6. Лукашук И.И. Современное право международных договоров. Том II. Действие международных договоров: в 2 т. / И.И. Лукашук. – М.: ВолтерсКлувер, 2006. – 496 с.

Трепет Н.

*студент IV курсу юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., ст. викладач кафедри
міжнародного права та європейської інтеграції ТНЕУ
Кравчук М.Ю.*

ЄВРОПЕЙСЬКА ХАРТІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ПРАВОВИЙ ПРОДУКТ ДІЯЛЬНОСТІ РАДИ ЄВРОПИ

Процес створення міжнародних стандартів у Західній Європі виявився віддзеркаленням інтеграційних процесів, що відбуваються на території західноєвропейських держав. Ці процеси розпочалися з моменту створення Ради Європи (РЄ), яка стала першою європейською міжурядовою організацією.

Слід відмітити, що захист та зміцнення місцевої автономії в Європі за допомогою документа, що відображає принципи, яких мають дотримуватись всі демократичні держави Європи, є багаторічним прагненням прихильників місцевого самоврядування. Більш того, ще на початковому етапі було визначено, що метою такого тексту має бути захист прав тих, чия діяльність у першу чергу пов'язана з будь-якими питаннями щодо захисту місцевої автономії, а саме урядів [3, с. 146].

Рада Європи, як гарант прав людини та прихильник принципів демократичного управління, була саме тією організацією, де міг бути розроблений та прийнятий такий документ. Тим більше, що у 1957 році вона продемонструвала своє розуміння важливого значення органів місцевого самоврядування, створивши для них на європейському рівні представницький орган, відомий як Постійна Конференція місцевих і регіональних влад Європи.

Рада Європи стала тією організацією, яка з метою захисту інтересів територіальних громад, органів місцевого самоврядування проголосила принципи організації місцевої влади. Нею були розроблені перші комплексні акти з питань місцевого самоврядування. Одним з таких документів є Європейська хартія місцевого самоврядування [2], поява якої була спричинена посиленням різнорівневої інтеграції, у тому числі й на локально-регіональному рівні, що привело до необхідності зіставлення систем управління місцевих органів у різних країнах й пошуку уніфікованих підходів до їх подальшого розвитку.

Розроблялася Хартія з 1968 р., коли Постійна конференція місцевої і регіональної влади Європи (з січня 1994 р. рішенням Комітету Міністрів РЄ